AHMED BİN FÂRİS

Tefsîr, fıkıh ve lügat âlimlerinden. İsmi, Ahmed bin Fâris bin Zekeriyyâ bin Muhammed bin Habîb el-Kazvînî er-Râzî olun, künyesi Ebû Hüseyn'dir. 329 (m. 941) senesinde doğdu. Aslen Kazvinli'dir. Bir müddet Horasan'da kaldı. Sonra Rey şehrine gelip burada ilmî çalışmasına devam etti. Birçok eser te'lîf etti ve yazdı. 395 (m, 1004) senesinde Rey şehrinde vefât etti.

Ahmed bin Fâris, nahiv ilminde Küf eli nahiv âlimlerinin yolunda bulunmaktadır, ilmi, küçük yaşta babasından öğrenmeye başlamıştır. Hemedan'da otururdu. Hemedan şehrinde iken Ali bin İbrâhîm bin Seleme el-Kattân'dan ders aldı. Orada kendisinden Bedîu'l-Hemedânî ilim aldı. Daha sonra Rey şehrine yerleşti. Orada Ebû Tâlib İbni Fahrid-Devle ve daha başka âlimlerden ilim tahsil etti. Kendisinden de, Sâhib bin Abbâd ve daha pek çok âlim ilim öğrenmiştir.

Ahmed bin Fâris; tefsîr, fıkıh ve lügat ilimlerinde üstün bir yeri olan, kerîm (ya'nî cömert), hilm (yumuşaklık) sahibi meşhûr âlimlerdendir. Çeşitli ilimler hakkında pekçok kitap yazmıştır.

Talebesi Sâhib bin Abbâd şöyle anlatıyor: "Hocamız, güzel kitap yazmakla rızıklandırılan âlimlerdendir. O kadar kerîm ve cömerttir ki, istense giydiği elbisesini ve evindeki yatağını verirdi."

Meşhûr "Makâmât" kitabı sahibi Harîrî, Ahmed bin Fâris'in kitabını aynen iktisab edip, aynı üslûpta tertip ettiği "Makâmât-ı Harîriyye" adındaki eserine birçok fıkhî (İslâm hukukuna âit) mes'eleler ilâve etti. Onun bu eserinde, fıkıh ilmine âit yüz mes'ele vardır.

Onun yazmış olduğu eserlerden ba'zıları şunlardır:

1. El-Mücmel fil-lüga

2. Fıkh-ül-lüga

3. Mukaddimetün fin-nahvi

4. Fetâvâ fakîh-ül-Arab

5. İhtilâfün-nahviyyîn

6. El-İntisârü li-Sa'leb

7. El-Leylü ve'n-nehâr.

8. Halk-ul-insân

9. Tefsîrü esmâ-in-Nebîyyi (aleyhisselâm)

10. Mekâyîs-ül-lügâ: 6 cild olup basılmıştır.

11. Mücmel: Yazma olarak mevcûttur. Az bir kısmı basılmıştır.

12. Es-Sahâbîyyü: Arapça lisânını öğreten bir eserdir. Sâhib bin Abbâd'ın hazineleri için hazırlandı.

13. Câmi'üt-te'vîl: 4 cild olup, Kur'ân-ı kerîmin tefsîri hakkındadır.

14. En-Neyrûz: Az bulunan yazma eserleri içine almaktadır.

15. El-İttibâli vel-müzâvece: Matbû bir eserdir.

16. El-Humâsetü vel-muhaddise.

17. El-Fasîh

18. Tâmâm-ül-fasîh

19. Mütehayyir-ül-elfâz

20. Zemm-ül-hatâ fiş-şi'r: Basılmış bir eserdir.

21. El-Lâmât: Basılmış bir eserdir.

22. Evcez-üs-siyer li-hayr-il-beşer: Basılmış bir eserdir.

23. Kitâb-üs-selâse: Yazma bir eserdir. Arapça'daki 3 harfli aslî kelimeler hakkında bilgi vermekte dir.

24. Kitâbü hilyet-il-fukahâ

25. Mesâilü fil-lüga

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) El-A'lâm cild-1, sh. 193

2) Vefeyât-ül-a'yân cild-1, sh. 118, 120

3) Ed-Dîbâc-ül-müzehheb sh. 37

4) Bugyet-ül-vuât cild-1, sh. 352

5) Kâmûs-ul-a'lâm cild-1, sh. 290